

O POSLEDNÍCH PRACÍCH ZDENKA KALISTY

Historické a literárně vědné dílo Zdenka Kalisty soustřeďuje k sobě stále pozornost. Není proto divu, že se často píše i o jeho poslední knize "Tvář baroka", jediném autobiografickém vyznání i hluboké historické a srovnávací studii, již se autor rozloučil se svou prací i životem. Prosincové číslo "Obrysu" z roku 1982 uvádí, že Zdeněk Kalista se vydání své knihy Tvář baroka nedožil. "Rádi bychom tuto informaci upřesnili. Historik Zdeněk Kalista zemřel v červnu roku 1982 v Praze ve věku dvaosmdesáti let. Je pozoruhodné, jakou vnitřní sílu v sobě musel najít duch v Kalistově křehkém a nemocném těle, podloměném na zdraví dlouhaletým žalářem v padesátých letech ! Do té doby skutečně "Tvář baroka" nevyšla ani v autorově vlasti, kde ho odmítali vydávat, ani v zahraničí, kde se však později dočkalo již prý několika vydání.

Zato koncem roku 1980 - tedy ještě za Kalistova života a v jeho spolupráci - byl rukopis opsán v kvartovém formátu pro "Českou expedici", v níž spatřil světlo světa tento strojopisný opis jako první svazek řady nazvané "Prostor". Jako frontispis tu byla použita část kresby Karla Škréty ryté M. Küffelem pro dílo Bohuslava Balbína "Epitome rerum Bohemicarum". Tato řada studií "Prostor" uvádí před každým rukopisem své motto. Je to citát z T.G. Masaryka, jenž zní: "Humanitní ideál je všecek smysl našeho národního života...Vyžaduje, abychom soustavně, všude, ve všem a vždy odpírali zlému, vlastní a cizí nehumanitě společnosti."

Historik Kalista se zprvu při letmém listování opsaným strojopisem zarazil a domníval se, že tato Masarykova slova mají předznamenávat jeho knihu, což by jistě bylo poněkud od věci. Když se mu v světlilo, že jde o citát používaný pro všechny svazky opsané v řadě "Prostor", souhlasil s tím a Masarykovy myšlenky se mu zdály velmi vhodné, jestliže je "Česká expedice" použila v tomto smyslu. /Podobných úvodních mott se používalo také v řadě básní "Asyl" - Habsův názor na poesii - a v řadě vzpomínek a podobných rukopisů "Hlas" s citátem ze Šaldy/.

Zdeněk Kalista, tehdy již vážně nemocen a téměř slepý, dostal exempláře strojopisného opisu "Tváře baroka" po vánočních svátcích roku 1980. Měl z nich nesmírnou radost. Určitě mu to vneslo jas do jeho pohnutých dnů a byl jistě rád, s jakou péčí byl tento strojopis připraven, výtvarně obohacen a svázan v černé plátěné vazbě se zlatým písmem.

Když se po květnu roku 1981 vyšetřoval známý případ francouzského kamiónu se "závadnou" literaturou, zabavily vyšetřovací orgány také několik exemplářů strojového opisu "Tváře baroka". Tento fakt byl připojen k dalším obviněním z "rozvracení republiky" proti některým zatčeným / J. Hořcovi a J. Šiklové/. Orgány státní bezpečnosti bezohledně vyslyšely kromě nich i starého a na smrt nemocného historika v jeho bytě na Špořilově, snažily se vyzvědět podrobnosti, kdo rukopis opisoval, korigoval a připravil v "České expedici" a zda nebyl rozšiřován. Strašný zločin opsat studii českého vědce o baroku !

Toto vyšetřování nemohlo však Zdenku Kalistovi zkalit jeho radost z toho, že měl v rukou "Tvář baroka" z "České expedice", zvláště když již tehdy si dohodl, že podobným způsobem budou opsány i jeho verše, které napsal v posledních letech svého života a které vytvořily téměř mýtický oblouk jeho literární tvorby zahájené kdysi na počátku dvacátých let rovněž poesii.

z.h. /Praha/